

23. søndag efter Trinitatis d. 15. november 2020

Salmer:

422: Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almægtig!

598: O Gud, du ved og kender

601: Herlighedens Gud

68: Se, hvilket menneske

367: Vi rækker vore hænder frem

732: Dybt hælder året i sin gang

Prædikentekst: Markusevangeliet 12,38-44

I sin undervisning sagde Jesus: »Tag jer i agt for de skriftkløge, som gerne vil gå omkring i lange gevandter og lade sig hilse på torvet og sidde øverst i synagogen og til højtbords ved fester. De æder enker ud af huset og beder længe for et syns skyld. De skal dømmes så meget hårdere.« Og Jesus satte sig over for tempelblokken og så på, hvordan folkeskaren lagde penge i blokken. Der var mange rige, som gav meget. Så kom der en fattig enke, som gav to småmønter af et par øres værdi. Jesus kaldte da disciplene hen til sig og sagde til dem: »Sandelig siger jeg jer: Denne fattige enke har givet mere end alle de andre, som lægger penge i tempelblokken. For de har alle givet af deres overflod, men hun har givet af sin fattigdom, alt, hvad hun havde, alt det, hun havde at leve af.«

”Gør jeres færd og jeres gerninger gode.” Sådan lød det i læsningen fra Det Gamle Testamente. Gud beder sin profet Jeremias om at stille sig i porten til templet og råbe: ”Gør jeres færd og jeres gerninger gode.” Med andre ord: Lev ordentligt, opfør jer godt. Der er moralske standarder. Der er rigtige måder at leve på, og der er forkerte måder at leve på. Sådan er der mange klare stemmer igennem Det Gamle Testamente. Kritiske profeter, som på Guds vegne peger på alt det, som folket, præsterne og kongerne mislykkes med. Lev ordentligt. Opfør jer godt.

Sådan har vi det også i dag. Vi har forventninger til hinanden, til andre. Lev ordentligt. Opfør dig godt. Hvis du er minister, så tal sandt og overhold loven. Hvis du er partileder eller chef, så lad være med at misbruge din magt til at blive lidt for seksuelt nærgående over for et andet menneske. Hvis du er bankmand, så lad være med at lave alt for kreative økonomiske konstruktioner, som du

selv eller din bank tjener på. Hvis du er landmand, så lad være med at sprede alt for meget gylle tæt på åen eller søen. Hvis du er lærer, forælder, pædagog eller hjemmehjælper, så husk at se og vær opmærksom på hvert eneste menneske. Hvis du kører bil, så køр ikke alt for vildt og i hvert fald ikke med spiritus i blodet. Ja, vi har forventninger til alle slags mennesker. Lev ordentligt. Opfør jer godt.

Gud er hellig. Gud er retfærdighed. Gud er sandhed. Vi mennesker er skabt i Guds billede, og når vi har en længsel efter, at der er god opførsel og ordentlighed i verden, så ser vi et lille glimt af vores gudbilledlighed. Vi ligner Gud, når vi netop forventer, at der er retfærdighed og sandhed i verden. Sådan må det da være her i Guds verden!

Jesus er ikke skabt i Guds billede, han er meget mere end det. Han er Guds evige søn. Så derfor er hans længsel efter retfærdighed og sandhed endnu stærkere. Ligesom profeten Jeremias stod og råbte ved porten til templet, så er Jesus i templet og giver sine stærke formaninger der. Lev ordentligt. Opfør jer godt.

Jesus er særligt kritisk over for de skriftkloge. De har netop læst hele Det Gamle Testamente. De kender de kritiske profeter og deres bidende bemærkninger. De ved, at Gud forventer et helligt, sandt og retfærdigt liv af det folk, som han kalder sit. De ved, at det blandt andet viser sig ved, at man ikke undertrykker den faderløse, enken og den fremmede. De svage skal man passe på. Man skal bruge sin energi, sin tid og sine evner til at arbejde for de menneskers sag.

Men hvad gør de skriftkloge? Ja, alt muligt andet. Jesus nævner seks ting, som måske ikke er direkte ulovlige, men slet ikke er det, som de burde bruge deres tid på. Seks ting, som slet ikke passer sig at gøre for én, som burde have forstået Guds lov og Guds væsen.

De skriftkloge vil gerne gå omkring i deres flotte festtøj og ses og hilses ærbødigt på. De vil sidde forrest i synagogerne, de vil sidde til højbords ved fester. De æder de fattige enker ud af husene og beder længe, bare for at man kan se, hvor fromme de er.

Jesus er virkelig kritisk over for de skriftkloge. De misbruger deres religiøse magt til at føre sig frem, blive anerkendt. De udnytter gæstfrihed. De er dårligt lederskab, de lever ikke ordentligt, de opfører sig ikke godt.

Når Jesus er så kritisk over for dem, er det for at stille mennesker over for et valg. Når der er valg, så bliver fronterne og argumenterne skarpere. Så er det afgørelsens time, nu skal det besluttes, hvem der skal lede fremover, hvem der skal være fører for folket.

Jesus peger på sig selv. Som Guds søn er han sandhed og retfærdighed selv. Han har sand kærlighed for enker, faderløse og fremmede. Alle kan komme til ham, og hvis de ikke kommer til ham, så kommer han til dem. Han er den eneste, som kunne være leder og ikke bruge den magt til egen fordel.

Så efter at Jesus har kritiseret de skriftkloge, kunne man forestille sig, at man opfordrer folk til at stemme på ham i stedet. At han stiller sig op på en kasse og råber sit budskab ud: ”Jeg er Guds søn. Se mig. Jeg gør alting nyt og godt. Jeg vil være jeres nye leder. Stol på mig. Stem på mig.”

Men det gør han ikke. Han sætter sig ned. Han lukker sin mund. Han kigger på, hvad der sker omkring ham. Han sidder tæt på det sted, hvor mennesker kommer og giver deres pengegave til templet. Ligesom vi har kirkeskat, så at der blandt andet er penge til at vedligeholde kirkerne og holde gudstjenester, så var der også tempelskat. Enhver mand skulle give et vist beløb. Og derudover måtte mænd og kvinder give det, de havde lyst til. Jesus ser rige mennesker give store beløb. Jesus ser også en kvinde, en fattig enke, give to småmønter. Hver af de mønter, hun giver, svarer til en 128-del af en dagsløn. Så måske giver hun 10 kroner i alt, mens nogle af de rige har givet, hvad der svarer til mange tusinde kroner.

Jesus fremhæver den fattige enke og hendes lille gave. Hun har givet mere end de andre, mener Jesus, for hun har givet alt, hvad hun havde. Hun har virkelig givet, så det kunne mærkes. De rige, de gav af deres overflod. De gav store summer, men havde stadig endnu større summer tilbage. Hvad skal den enke nu leve for resten af måneden? Hendes mand er død. Hun har ingen til at forsøge sig, ingen offentlig understøttelse.

Hvorfor nøjes hun ikke bare med at give den ene lille mønt? Så havde hun da trods alt lidt tilbage at leve for. Det spørgsmål har jeg ikke kunnet slippe den her uge. Hvorfor gav hun ikke bare den ene mønt, men begge to? Hvordan får hun modet til det? Hvad er det, der driver hende til at gøre det? Hvis jeg var en fattig studerende og havde ti kroner tilbage til mad til den sidste uge, så kunne jeg

måske, hvis jeg virkelig var god og ordentlig og gavmild, give fem kroner til en tigger. En tigger, som trods alt har det værre end mig. Men enken gav begge mønter. Alle ti kroner.

Jesus, hvad er det, du prøver at sige til os - os, som for de flestes vedkommende er rige sammenlignet med en fattig enke? Skal vi give meget mere? Skal vi give, så det virkelig kan mærkes? Skal vi ikke bare give ud af vores overflod, men give, så der kun er råd til havregryn resten af måneden? Jesus, hvad mener du? Skal vi droppe vores dyre vaner for et leve ordentlig og godt i dine øjne? Skal vi droppe vores specialøl og rødvin for at få råd til at give penge til andre? Skal vi droppe vores udlandsrejser og bil nummer 2 for at få råd til at give penge til dem, som lider rundt om i verden, i Syrien, i Yemen og mange andre steder? Er det den ordentlige og gode måde at leve på? Jesus, hvad mener du?

Ja, hvad mener han? (pause)

Når Jesus fremhæver den fattige enke og hendes vilde gave, så er det for at lære os tre ting. For det første for at lære os noget om, hvem der er vigtig. Det kommer ikke an på formuestørrelse, status eller magt. Guds rige er det omvendte rige. De små er de store. De fattige er de rige. De, som er nederst, løftes op. De, der som de skriftkloge fører sig frem med deres festtøj, deres position, deres magt, deres fromhed, det er dem, som skal fornedres, dem, som skal dømmes så meget desto hårdere. Det er svært at forstå, for vi er så vant til at forstå det hele omvendt. Og ærligt talt, så er det heller ikke rart at forstå, for når man som præst læser Jesu hårde kritik af de skriftkloge, så er det svært ikke at føle sig ramt. Og måske med rette. I hvert fald må vi præster ikke for hurtigt lægge den tanke bort.

For det andet, så kommer vi ikke uden om, at Jesus også har en mening om vores penge og hvordan, de skal bruges på en god og ordentlig måde. Enkens selvopofrende generøsitet er beundringsværdig. Hendes gavmildhed er en, vi skal efterligne. Jesus har som sådan ikke noget imod rigdom. At vi har penge og midler. Men de skal bruges til gavn for andre og ikke fylde vores hjerte. Hvordan det så skal give sig udslag i hvert vores liv, det kan og skal jeg ikke give klare svar på. Men vi må i hvert fald lade enkens gavmildhed udfordre os og vores velstand. For Jesus fremhæver ikke dem, som giver af deres overflod, men den fattige enke.

Vi er nok desværre så sovset ind i vores velstand og velfærdssamfund og vores økonomiske sikkerhed, at vi har svært ved helt at forstå, hvad det er, der driver denne enke til at gøre, som hun gør. Tænk at elske Gud så meget, at man giver det sidste, man har. Tænk at have så stor kærlighed til andre mennesker, at man slet ikke tænker på, hvordan man selv skal få mad de sidste dage.

Måske gør vores penge, at vi går glip af kærlighed til Gud og andre mennesker. (pause)

Tag denne enke og hendes gavmildhed med hjem. Tyg lidt på den. Tænk lidt over det. Bed Gud om at give dig visdom til at se, hvordan hendes handling skal påvirke dit forhold til dine penge.

For det tredje, så fremhæver Jesus den fattige enke og hendes store gave for at vise os noget om sig selv. Enken gør nemlig det, som han også snart selv skal gøre. Hun giver alt det, hun har. Jesus gav alt det, han havde, da han døde på korset. Han trak sig ikke tilbage i sidste øjeblik, men holdt ud. Han kaldte ikke på en englehær for at slå de romerske soldater ned, men lod dem gøre det, de skulle. Han forbandede ikke dem, som piskede og spyttede på ham, men bad Gud om at tilgive dem. Han gav al sin kærlighed, hele sit liv. Han levede det eneste sande, gode og ordentlige liv og gav det hele væk. Han beholdt ikke noget af det. Han gav alt i tillid til, at Gud så nok skulle sørge for ham, ligesom enken måtte stole på, at Gud ville sørge for hende også.

Og ja, Gud sørgede sandelig for ham. Gud oprejste ham fra de døde og gav os håb om at gøre det samme.

De to ting, at Jesus gav sit liv for os og vores synd, og at han opstod og gav os håb om det samme, det er de to handlinger, som kan kalde noget af enkens gavmildhed frem i os. Vi har fået alt for intet. Vi har fået livet som et lån af Gud. Vi har fået vores evner, vores glæde, vores venskaber, vores mening, vores penge fra Gud. Vi har fået håbet om evigt liv fra ham. Derfor skal vi heller ikke holde alt for godt fast i det, vi har, men lade det ligge løst i vores hænder, lade gavmildhed vokse frem.